

Obraz našeho vykoupení jako vymazání dlužního úpisu

Jsme pošťáci Boží lásky.

Jako základní výchozí bod našeho uvažování přijmeme pravdu víry, že Hospodin tento svět vymyslel dobře a že má s ním svůj dobrý záměr. Také každého z nás vymyslel dobře a i s námi má svůj dobrý záměr. Vložil mě do tohoto ještě ne úplně dotvořeného světa, abych s ním spolupracoval na jeho dotváření. O něco konkrétněji: vložil mě do toho prostředí, v němž žiji, s úkolem, abych těm, kdo jsou kolem mě, s nimiž se setkávám, pomáhal žít ten dobrý život, který on pro ně vymyslel. Žít dobrý život a druhým v tom pomáhat znamená následovat Ježíše, a tedy snažit se neustále hledat a plnit Boží vůli (viz např. J 4,34; 5,30; 6,38; Mt 7,21; Mk 3,35). V tom vidím smysl svého života, své poslání. A Hospodin mi také neustále nabízí vše, co k realizaci tohoto svého poslání zde na Zemi potřebuji. Na mě je, abych se této jeho nabídce otevřel, přijal ji a realizoval ji s touž láskou, se kterou je mi dávana.

Hospodin nás se svým záměrem, nebo, jak obvykle říkáme, se svojí vůlí mnoha různými způsoby seznamuje. Záleží jen na nás, zda tato jeho sdělení hledáme, zda jsme ochotni je slyšet, přijmout a plnit. Pro starozákonního člověka bylo toto sdělení obsaženo zejména v Zákonu a Prorocích. Vyvolený národ dostal svůj Zákon v podobě Desatera na začátku svého svobodného života po východu z egyptského otroctví. V tomto Zákoně jim byla nabídnuta cesta k požehnání: *„Hleď, předložil jsem ti dnes život a dobro i smrt a zlo; když ti dnes přikazuji, abys miloval Hospodina, svého Boha, chodil po jeho cestách a dbal na jeho přikázání, nařízení a právní ustanovení, pak budeš žít a rozmnožíš se; Hospodin, tvůj Bůh, ti bude žehnat v zemi, kterou přicházíš obsadit. Jestliže se však tvé srdce odvrátí a nebudeš poslouchat, ale dáš se svést a budeš se klanět jiným bohům a sloužit jim, oznamuji vám dnes, že úplně zaniknete. Nebudete dlouho živi v zemi, kam přecházíš přes Jordán, abys ji obsadil. Dovolávám se dnes proti vám svědectví nebes i země: Předložil jsem ti život i smrt, požehnání i zlořečení; vyvol si tedy život, abys byl živ ty i tvé potomstvo a miloval Hospodina, svého Boha, poslouchal ho a přimkl se k němu. Na něm závisí tvůj život a délka tvých dnů, abys mohl sídlit v zemi, o které přísahal Hospodin tvým otcům, Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi, že jim ji dá“* (Dt 30,15-20).

Na tento Zákon se ve svých kázáních odvolává i Ježíš. V jedné ze svých rozmluv s teology Izraele na dotaz o hlavním přikázání Zákona uvádí *přikázání lásky*: *„Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“* To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: *„Miluj svého bližního jako sám sebe.“* Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci“ (Mt 22,37-40).

Vzpomínám, jak se po druhém vatikánském koncilu v rámci „aggiornamenta“ zintenzívnila snaha zvěstovat evangelium v sekularizovaném světě sekularizovaným jazykem a jak v rámci této snahy byla tato formulace „největšího a prvního přikázání“ často nahrazena tzv. *zlatým pravidlem*, uplatňujícím se prakticky ve všech náboženstvích: *„Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy jednejte s nimi; v tom je celý Zákon, i Proroci“* (Mt 7,12).

Tehdy nám to připadalo velice dobré. Ale časem se ukázaly slabiny této dobře míněné snahy.

Zajisté, na otázku: Proč mám jednat se svým bližním dobře? se dalo odpovědět: Protože si přeji, aby i on se mnou jednal dobře! Ale časem se vynoří zcela nutně nesmírně naléhavá otázka: A kde mám vzít sílu, abych tak jednal? Pokud jsem odkázán jen sám na sebe, tak s konáním dobra pro druhého skončím ihned, jakmile na mé dobré jednání odpoví zlem. Sílu k tomu, abych mohl následovat Ježíše, abych bral vážně v úvahu pro svůj život jeho rady obsažené v jeho kázáních, musím hledat tam, kde ji hledal on.

Ježíšova slova učedníku Judovi platí i pro nás: *„Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat; přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek“* (J 14,23). *„Zachováte-li má přikázání, zůstanete v mé lásce, jako já zachovávám přikázání svého Otce a zůstávám v jeho lásce“* (J 15,10). Tato a další podobná Ježíšova slova nás vedou nazpět k přikázání lásky. Jak se změní můj životní postoj, když mám před očima místo zlatého pravidla Ježíšovo přikázání lásky?

O Boží lásce nám dává velice důležité informace nepřeberné množství biblických textů. Pro naši úvahu si vybereme jeden verš z páté kapitoly Pavlova listu Římanům: *„A naděje neklame, neboť Boží láska je vylita do našich srdcí skrze Ducha svatého, který nám byl dán“* (Ř 5,5). Na první pohled není vůbec zřejmé, jak tento verš souvisí s naším tématem. O jaké naději se zde mluví? Jaká je souvislost mezi touto nadějí a Boží láskou vylitou do mého srdce? A jak to všechno souvisí s mým posláním spolupracovat s Hospodinem na jeho dotváření tohoto ještě nedotvořeného světa?

Nejdříve ta naděje. Tu chápu jako naplnění tužeb po dobru v životě mém i těch, kdo jsou jakkoli spojeni s mým životem. Jsem tedy každý den znova postaven před otázkou: Co mohu dnes udělat pro to, aby v našich životech přibývalo dobra a ubývalo zla? Odpověď není jednoduchá. Často se zdá, že zlo se v našich životech prosazuje daleko intenzivněji než dobro. Koneckonců sdělovací prostředky nás o tom systematicky přesvědčují. Ale křesťan ví, že v tomto boji zla proti dobru má na straně dobra veliký zdroj síly, protože *Boží láska je vylita do našich srdcí*. A to není jen zbožná floskule, ale hluboce do našeho života zasahující realita. Uvědomme si, že žít dobrý život znamená hledat a plnit Boží vůli. Jestliže se držím *přikázání lásky*, pak Boží vůle je shrnuta Ježíšem do přikázání milovat Boha nade vše, milovat sebe a milovat bližního stejně jako sebe. Abychom byli schopni toto přikázání plnit, dává nám Bůh svoji lásku, a to jako *bezpodmínečnou lásku*.

Krásně to formuluje Jan ve svém prvním listě: „*V tom je láska: ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás a poslal svého Syna jako oběť smíření za naše hříchy*“ (1J 4,10). A Pavel to v listě Římanům rozvádí ještě dále: „*Je-li Bůh s námi, kdo proti nám? On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno?*“ (Ř 8,32). Bůh nás zalévá svoji láskou neustále a ze všech stran. Můžeme ji zakoušet v lásce a příklonu druhých lidí, v darech přírody apod. A tuto lásku, kterou přijímáme, máme i my předávat dále: něco vrátit jemu v lásce k Bohu, něco si ponechat v lásce k sobě a něco rozdávat kolem sebe jako lásku k bližnímu. Jelikož ta jeho láska se vylévá stále, nemůžeme ji nikdy vyčerpat.

Jímá mě hrůza, když si uvědomím, kolik té Boží lásky, která byla vylita do mého srdce a určená druhým lidem, zůstala mojí vinou nevyužita. Měla uzdravovat, očišťovat, těšit, pomáhat a já jsem jí to neumožnil. Jak málo pozornosti věnuji tomu, abych se učil tuto Boží lásku přijímat a dále předávat. Abych poctivě vykonával poslání Božího pošťáka při doručování balíčků jeho lásky.

Proč v této službě tolik selháváme? Představme si například člověka, kterému závidíme jeho bohatství. Je možné, že on je natolik závislý na svém bohatství, že se tato závislost u něj projevuje jako nemoc. Potřebuje uzdravení, pomoc. Bůh posílá do našeho srdce jeden balíček uzdravující a očišťující lásky za druhým a je na nás, abychom je doručili. Ale moje závist tomu brání. Může se stát, že tento proud uzdravující Boží lásky, který přese mě měl proudit k němu, skončí jako louže bez užítku.

Domnívám se, že jedním z hlavních důvodů této naší slepoty je naše neschopnost uvěřit, že Bůh nás miluje takové, jací jsme. Ten verš z 1. Janova listu, jak jsme před chvílí četli, známe všichni velice dobře. Ale někde v nás se ozývá hlas: „*Ano, miloval tě už dříve než ses narodil, než jsi mohl cokoliv udělat pro to, aby sis tu jeho lásku zasloužil. Ale teď, když jsi ve svém životě toho tolik zkazil, musíš to nejdříve napravit.*“ Vždyť my ze své vlastní síly nedokážeme bezpodmínečně milovat ani své vlastní děti, nebo svého partnera. Zpravidla čekáme alespoň, že se změní, že se polepší. Kdy jsme sami zakusili bezpodmínečnou lásku? Máme s ní v podstatě jen jakousi matnou zkušenost, a tedy není div, že se nám v ni tak těžko věří. Známe velice dobře také Ježíšovo podobství o milujícím otci a marnotratném synu. Teoreticky ho známe dobře, ale zakusili jsme skutečně takové bezpodmínečné přijetí? Nebo, poskytlí jsme my někomu možnost zakusit takové přijetí? Znova zde narážíme na prastarou moudrost, že teoretické poznatky o lásce náš život nemění. Ty proměňuje pouze naše osobní zkušenost s láskou, s Boží láskou vylitou do našich srdcí skrze Ducha svatého. Příležitosti prožít tuto zkušenost s Boží láskou nám Boží Duch poskytuje v nejrůznějších situacích. Nejintenzivněji ji můžeme prožít patrně v zakoušení lásky, kterou nám prokazují lidé kolem nás a kterou od nich přijímáme. Ale neméně silný zážitek nám může poskytnout i situace, kdy máme příležitost Boží lásku, vylitou do našeho srdce rozdávat, předávat svým bližním.

Hřích jako odmítnutí Boží lásky

Každou situaci, do které se ve svém každodenním životě dostanu, mohu chápat jako úkol, který má celou řadu řešení, a to jak dobrých, tak i špatných. Dobrá řešení jsou ta, která mi nabízí Hospodin, tedy řešení, která jsou v souladu s jeho záměrem. Každé jeho řešení je v dané aktuální situaci to nejlepší řešení, protože On, autor celého záměru je sám i autorem toho řešení. Chci-li tuto aktuální situaci řešit dobře, měl bych hledat jeho aktuální nejlepší řešení, tedy hledat řešení v souladu s Boží vůlí. Tato touha poznávat Boží vůli se táhne celými dějinami spásy. Připomeňme si, jak o Božích nařízeních mluví žalm 119: „*Kéž jsou moje cesty pevně zaměřeny k dodržování tvých nařízení. ... Chci tvá nařízení dodržovat, jen mě nikdy neopouštěj! ... Nařízení tvá jsou pro mne potěšením, nezapomínám na tvé slovo. ... Ukaž mi cestu svých nařízení, Hospodine, důsledně ji budu zachovávat. ... Nařízení tvá si zpívám jako žalmy v domě, kde jsem jenom hostem. ... Kéž je mé srdce bezúhonné podle tvých nařízení, ať nejsem zahanben. ... Vedlo se mi jako měchu v kouři, na tvá nařízení jsem však nezapomněl. ... V srdci jsem se rozhodl plnit tvá nařízení navěky a do důsledků. ... Buď mi oporou a budu spasen, stále budu hledět na tvá nařízení*“ (Ž 119,5.8.16.33.54.80.83.112.117).

Proti dobrému Božímu záměru s člověkem a se světem se staví záměr toho Zlého, Satana. Snaží se uskutečňování Božího záměru se světem překazit, narušit dobré dílo Božího tvoření. Jako Bůh skrze nás tvoří, tak on chce skrze nás kazit, bořit. Tak ve světě probíhá neustálý boj dobra se zlem. Svým jednáním se přidávám na jednu z těchto bojujících stran. Dobro nabízí naplněný, dobrý, pravý život, tak, jak byl myšlen v původním Božím záměru, tedy život v souladu s Boží vůlí. Zlo nabízí život sobecký, zaměřený jen na sebe, respektující jen své vlastní touhy a žádosti, bez kontaktu na Boha - zdroj života. To je život ke smrti, nebo můžeme paradoxně říci - život ve smrti.

Satan nás svádí a my mu na ty jeho svody často naletíme. Pokouší nás, abychom místo Božího řešení přijímali takové své řešení, které není v souladu s Boží vůlí, tedy řešení horší, řešení, které toto Boží dílo narušuje, kazí, boří. Každé naše jednání, které není v souladu s Božím záměrem, je hříšné. Každý hřích nese v sobě zlo, ono narušování, kažení, boření, to, co vždy někomu ubližuje. Do tohoto zla patří i to, co známe jako trest pro toho, kdo hřích spáchal, trest, který hřích sám nese v sobě. Toto zlo se chce ve světě prosadit, realizovat. Známe to z vlastní zkušenosti. Zlo skutečně plodí zlo. Je to úděsný kolotoč. Je další pravdou víry, kterou mi moje zkušenost potvrzuje, že z tohoto kolotoče zla sám vlastní silou neslezu.

Největším zlem, které hřích sebou nese, je skutečnost, že *odděluje člověka od Boha*. Řeším-li nějakou situaci hříšným jednáním, *odříkám se v této oblasti Božího přátelství a vydávám se do přátelství se Satanem*. Kdykoli se ve svém životě, ve svém jednání rozhodnu pro nějaké zlo, pro hřích, přidávám se v tomto boji dobra se zlem na stranu zla. *Rozmnožuji hřích světa*. Mé zlé jednání, můj hřích má dopad na řadu jiných lidí, ať už *pohoršením*, které vyvolávám a které může provokovat k následování, tak i vytvářením a spoluvytvářením *hříšného prostředí*, které ztěžuje realizaci Božích záměrů s tímto světem. O zhoubném vlivu hříšného prostředí se přesvědčujeme na každém kroku našeho společenského života.

Svatý Pavel má ve svých listech pro popis této situace řadu modelů. Velice mě kdysi oslovil model využívající **dlužní úpis**.

Každý můj *hřích* představuje jednu položku na dlužním úpisu, který mi vystavuje satan a který já podepisuji. Tou položkou je *odmítnutí přátelství s Bohem*, a tedy odmítnutí Boží lásky, jeho laskavé péče. Odmítám jeho dobré řešení, jeho panství a přijímám hříšné řešení Satanovo, stavím se na stranu Satana. V terminologii našich moudrých lidových pohádek „*upisuji čertovi svoji duši*“. Tento dlužní úpis ovlivňuje neustále negativně celý můj život, protože *oslabuje můj kontakt se zdrojem Života*. To je podstatná vlastnost zla, že plodí znova jen zlo. Touto postupnou ztrátou kontaktu se zdrojem Života splácím ten dlužní úpis neustále, ale ta definitivní, úplná splátka je vyžadována ve smrti. Pokusme se domyslet, co to znamená, že každým svým hříšným jednáním se upisuji satanovi, protivníkovi Boha a zříkám se v této situaci přátelství s Bohem. Toto odmítnutí přátelství už sám vlastní silou nemohu napravit. V této oblasti jsem se dobrovolně a s plným vědomím vydal panství Zlého a oddělil jsem se od Boha. To se děje u každého hřichu. Toto oddělení hříšníka od Boha neustále narůstá. Jak jsme si již řekli, ztrátou kontaktu se zdrojem Života tento dlužní úpis splácím, ale tyto splátky nevedou k osvobození od vazeb na Zlo, na Satana, ale naopak. Takže definitivní splacení toho úpisu ve smrti znamená smrt do odloučenosti od Boha, do zatracení, do věčného společenství s tím zlem, které jsem si sám vědomě a dobrovolně zvolil, kterému jsem ve svém hříšném rozhodování dal přednost před Boží nabídkou jeho přátelství.

Představme si, že jsme ve svém životě dospěli až k té oponě, za níž končí náš čas a že jsme odsouzeni žít věčně jen sami se sebou, se svým bohem, ať už je to majetek, moc, sex, drogy, nebo cokoli podobného, čím jsme se nechali spoutat a zotročit. Přitom si plně uvědomujeme, že pro tento způsob života jsme se rozhodli sami, dobrovolně, přestože jsme věděli o Boží nabídce bohatého života ve společenství s ním. Návrat už není. Dokáží si představit, že budu muset žít celou věčnost v tom hřichu, který jsem si zvolil? Věčně závidět, věčně někoho nenávidět, věčně hamounit ...

Nebo ještě trochu jiný pohled: Ke hřichu jsem sváděn jakousi touhou něco získat, něčeho dosáhnout, co se mi zdá žádoucí a o čem současně vím, že to není v souladu s Boží vůlí. Toto Satanovo pokoušení vyvíjí tlak, kterému mohu odolávat, nebo se mu poddat. Jestliže tomu *pokoušení* podlehnu, znamená to, že místo Božího řešení jsem přijal řešení nabízené Satanem. To žádoucí, čeho jsem dosáhl, je vlastně Satanův dar, který není zadarmo. Každým svým hříchem uzavírám se Satanem jakousi smlouvu. On mi dal po čem toužím a já jsem se mu upsal jako svému pánu a vzdal jsem se v příslušné oblasti Božího panství. Tak se dostávám do otroctví, ze kterého se už sám nemohu dostat. Tento můj dlužní úpis, jehož položky vyčerpaly postupně celé mé původní přátelství s Bohem a nastolily panství Satana, musí být splacen – v krajním případě svým životem.

V případě, že jsem svůj život zaprodal Satanovi celý, nebo v katechismové terminologii, když jsem spáchal smrtelný hřích, má v hodině mé smrti Satan právo na celý můj život, protože jsem si ho sám zvolil jako svého jediného pána. To jsem mu já sám

podepsal. Ten podpis už sám odvolat nemohu, sám z vlastní síly nemohu obnovit narušené, nebo dokonce zcela odmítnuté přátelství s Bohem. A právě do této situace přichází Ježíš se svým dílem záchrany, spásy, vykoupení. On ve svém spasitelném konání bere toto mé zatracení na sebe a nabízí mi návrat do společenství s Bohem.

Obraz vykoupení podle listu Kolosanům.

Pokračování naší úvahy o Ježíšově díle našeho vykoupení začneme výrokiem Jana Křtitele, který pronesl u Jordánu, když viděl přicházet ke křtu Ježíše: „*Hle, beránek Boží, který snímá hřích světa*“ (J 1,29). Podobně o sobě mluví mnohokrát i sám Ježíš. Například při rozhovoru se členem velerady Nikodémem sám říká: „*Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen*“ (J 3,16-17). Velice důležitá je pro nás informace, kterou nám podává evangelista Matouš. On se ve své zprávě o Ježíšově díle spásy (srov. Mt 8,17) odvolává na proroka Izajáše: „*Byl v opovržení, kdekd se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech.*“ (Iz 53,3-6).

Nejostřejší, přímo hrůzu vzbuzující formulaci Ježíšovy role při našem ospravedlnění podává apoštol Pavel: „*Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti*“ (2K 5,21).

Ježíš sám mluví o utrpení, které ho čeká: „*Hle, jdeme do Jeruzaléma a Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům; odsoudí ho na smrt a vydají pohanům, budou se mu posmívat, poplivají ho, zbičují a zabijí; a po třech dnech i vstane*“ (Mk 10,33-34).

O tom, jak byl Ježíš oddělen našimi hříchy od svého Otce, svědčí jeho vlastní slova. Před svým zatčením v Getsemanské zahradě říká svým učedníkům: „*Má duše je smutná až k smrti*“ (Mt 26,38) a ve smrtelných mukách na kříži volá: „*Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?*“ (Mt 27,46). Mezi těmito dvěma výkřiky Ježíš obtížen našimi hříchy se všemi jejich důsledky prožívá ono *totální oddělení od Boha*, ono *zatracení*, které patřilo nám. Prožívá zde zkušenost se zlem, které jsem spáchal já, a kterou jsem měl prožít já. On, který je zcela bez viny, který ví vše o Boží lásce k člověku, který celý život prožíval v nejjintimnějším spojení s touto láskou, je nyní od ní zcela oddělen. A na tom mají podíl i mé hříchy. Ježíš vzal na sebe hříchy světa skutečně, ne „*jakoby*“, a tedy prožívá i pocit viny, odpovědnosti za tyto hříchy. Na něm leží vina za gulagy a koncentráky, za každé znásilňování a vraždění nevinných dětí. Všim tím je oddělen od Otce. Jak trapné je zde tvrzení některých pánů profesorů teologie a kazatelů, že Ježíš se zde pouze modlí žalm 22., který končí útěchou.

Zde, v tomto absolutním Ježíšově oddělení od Otce mohu nalézt i své oddělení, ke kterému jsem se upsal na svém dlužním úpisu. Ten dlužní úpis, který jsem měl ve svém životě, a zejména ve své smrti splatit já, splácí on, jak píše apoštol Pavel ve svém listě do Kolos: „*Vymazal dlužní úpis, jehož ustanovení svědčila proti nám, a zcela jej zrušil tím, že jej přibil na kříž*“ (Ko 2,14).

Já jsem platil Satanovi za „*hříšné rozkoše*“ svým přátelstvím s Bohem a promarnil jsem tak to nádherné společenství s Bohem, které jsem dostal ve křtu. O tomto mluví Ježíš v podobenství o milujícím Otci a marnotratném synu (Lk 15,11-32). A on mi nyní nabízí, že to vše mohu dostat nazpět, že se mohu znovu navrátit do stavu, v němž jsem byl po křtu. Kristus splácí můj dlužní úpis, maže jej tím, že mně platí Božím přátelstvím, že mi navrácí Boží přátelství, které jsem já ztratil. On prošel mojí potenciální smrtí do zatracení: On sám, který nejplněji poznal velikost a krásu Boží lásky, vzal na sebe můj hřích se všemi jeho důsledky. On prožíval pekelná muka oddělení od Boha, která jsem si já zvolil svým hříšným jednáním. Ona muka, která čekala mě, až plně poznám, jak, kdy a čím jsem se sám zcela svobodně oddělil od Boží lásky, kdy a kde jsem si za ni, jako marnotratný syn kupoval „*hýření s nevěstkami*“. A on mi nabízí, že *mi toto společenství s Otcem navrátí a tak vymaže ten dlužní úpis*.

Pro toto Ježíšovo dílo na kříži mu mohu nyní odevzdat své hříchy ve víře v toto jeho dílo, abych od něj dostal odpuštění a mohl začít nový život. Jestliže jsem Ježíšovi odevzдал svého starého člověka, - a právě k tomu nám slouží svátost smíření - on mne v tomto starém člověku provede branou smrti tím, že splatí můj dlužní úpis, neboli vezme na sebe mé zatracení a já od něj dostávám účast na jeho zmrtvýchvstání. „*Jestliže jsme s ním sjednoceni, protože máme účast na jeho smrti, jistě budeme mít účast i na jeho zmrtvýchvstání. Víme přece, že starý člověk v nás byl spolu s ním ukřižován, aby tělo ovládané hříchem bylo zbaveno moci a my už hříchu neotročili*“ (Ř 6,5-6). V tomto Ježíšově zmrtvýchvstání dostávám i já nový život, zde dochází k onomu znovuzrození,

k onomu návratu do křtu, o němž Ježíš vyprávěl Nikodémovi (viz J 3,5). Můj dlužní úpis byl vymazán a dostal jsem jako dar nové Boží dětství. Toto je ovoce Ježíšovy smrti na kříži a jeho zmrtevýchvstání. V tom vidím ten úděsný, a přitom tak nádherný, přímo fascinující důvod, proč Ježíš musel projít tím hrozným utrpením a smrtí na Golgotě ke vzkříšení. A proto, že právě ve zpovědi mám možnost přijmout tento nádherný Ježíšův dar, miluji zpověď.

Moje utrpení a Kristovo utrpení, aneb pozvání ke spolupráci s Pánem Ježíšem Kristem na jeho díle naší spásy.

„Nejdříve si připomeneme známý prvokřesťanský hymnus z Pavlova listu Filipánům: *„Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to smrt na kříži. Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno - na nebi, na zemi i pod zemí - a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán.“* (Fp 2,6-11).

My vyznáváme, že Pán Ježíš je pravý Bůh a pravý člověk, Syn Boží, který přišel vykonat dílo naší spásy, nebo řečeno jinými slovy, ukázat nám pravý život ve společenství s Bohem a umožnit nám vstup do tohoto společenství. K tomu bylo potřebné, aby se vzdal svého způsobu bytí - být roven Bohu - a stal ses plně roven člověku. Rozumím tomu tak, že i když nikdy nepřestal být pravým Bohem, zřekl se té možnosti – jen tak po lidsku řečeno - využívat pro sebe výhod Božího Syna. Zcela dobrovolně *„vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí“*. I pro něj bylo nesmírně obtížné přijímat to všechno trápení, které působí jak nedokonalost neustále se vyvíjejícího vesmíru, tak i lidská vina, naše vina. Nemusíme proto před ním skrývat, jak těžké je pro nás mnohdy přijímat ta naše trápení, nemoci, ústrky, ponižování a vše to, co je spojeno se stářím, nemocí, bezmocí a závislostí na druhých. Buďme mu vděční za to, že můžeme v tom všem počítat s jeho účastí i s jeho pomocí.

Ale on nám nabízí ještě daleko více. Obrací náš pohled zcela opačným směrem a říká nám: *„To tvoje utrpení nemusí jít do prázdna, ale může nabýt hluboký smysl. Již tehdy v Getsemanské zahradě a na Golgotě se stalo součástí mého spasitelného utrpení. Tam jsem vzal na sebe všechno zlo světa se všemi jeho důsledky. Předej mi to své trápení, jako mi svá utrpení předávaly miliony prostých lidí před tebou a jak mi ho budou předávat i další po tobě. Já mohu i toto tvé utrpení pojímat do svého díla spásy pro svět. To není výsada světců stavěných na oltáře. Právě toto je výsada těch prostých maminek a babiček, otců i dědů, kteří obětavě sloužili a také nyní slouží druhým přes to všechno, co jim tuto službu činí tak obtížnou. Stejně jako jsem tehdy vzal na sebe tvůj hřích, který pácháš dnes, přijal jsem i tvoji nabídku spoluúčasti na mém díle spásy, kterou mi podáváš dnes. Pamatuj, že můj Otec viděl už tehdy celý tvůj dnešní den s každou jeho situací i s tím, jak se ty v té situaci dnes zcela svobodně rozhodneš.“*

Tuto nabídku, toto pozvání vyslovoval Pan Ježíš při nejrůznějších příležitostech. Nalézáme je hojně jak v evangeliích, tak i v listech apoštolů. Můžeme si alespoň několik z nich připomenout.

Těm, kdo chodili za ním a naslouchali mu říkal: *„Kdo chce jít se mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne“* (Mk 8,34). Následovat jej znamená žít podle jeho vzoru, a tedy stejně jako on ve všem plnit vůli jeho Otce, který je i naším Otcem. A Boží vůle, Boží záměr se světem je, aby všichni lidé žili s Pánem Ježíšem Kristem, věřili v něho a byli otevření jeho lásce.

V listě svatého Pavla Kolosanům čteme: *„Raduji se, že nyní trpím za vás a to, co zbývá do míry utrpení Kristových, doplňuji svým utrpením za jeho tělo, to jest církve. Stal jsem se jejím služebníkem, ...“* (Ko 1,21-25). Podobně v 1. listu apoštola Petra: *„Mojí milovaní, nebuďte zmateni výhni zkoušky, která na vás přišla, jako by se s vámi dělo něco neobvyklého, ale radujte se, když máte podíl na Kristově utrpení, abyste se ještě více radovali, až se zjeví jeho sláva“* (1Pt 4,12n). Tento postoj apoštolů bychom měli přijmout i my. Také my jsme zváni, abychom se stali služebníky církve, kteří přinášíjí své utrpení, své stáří, všechna svá trápení před Hospodina jako podíl na Kristově spasitelném utrpení. Nemusíme se obávat své slabosti nebo své nehodnosti. Mohou nás při tom povzbudit opět slova svatého Pavla. On v jednom ze svých listů Korintské obci, když popisuje velikou škálu utrpení která jej potkala na jeho misijních cestách, v závěru říká: *„Proto rád přijímám slabost, urážky, útrapy, pronásledování a úzkosti pro Krista. Vždyť právě když jsem slab, jsem silný“* (2K 12,10).

Apoštolu Petrovi říká zmrtevýchvstalý Ježíš po jeho trojím vyznání lásky: *„... až zestárneš, vztáhneš ruce a jiný tě přepáše a povede, kam nechceš.“* A po těch slovech Ježíš dodal: *„Následuj mne!“* (J 21,17-19). Je to, jako by mu říkal: *„Ty víš, jak mě v Getsemanské zahradě spoutali, jak mě vedli tam, kam jsem nechtěl, tam, kde mě křivě posuzovali, pomlouvali, vysmívali se mi,*

ponižovali mě a trápili, až mě utrápili k smrti. A to všechno mělo hluboký smysl, který se ukázal v mém vzkříšení. Pojď i ty na tuto cestu se mnou. Pak i tvoje utrpení bude mít smysl, ponese ho spolu až k tvému vzkříšení.“ A totéž říká i každému z nás.

Když Ježíšovi učedníci Jan a Jakub žádají Ježíše: „*Dej nám, abychom měli místo jeden po tvé pravici a druhý po levici v tvé slávě*“, on jim říká: „*Kalich, který já piji, budete pít a křtem, kterým já jsem křtěn, budete pokřtěni*“ (Mk 10,33-39). V kalichu utrpení vidí Ježíš svoji slávu. Ne pro to utrpení samo, ale pro jeho ovoce. Kristovo utrpení přináší spásu celému světu. A není ničeho v celém stvoření, co by si zasloužilo větší slávu, než toto Kristovo dílo spásy světa. K podílu na tomto slavném díle zval Ježíš své učedníky a nyní zve i nás.

V Písmu je ještě řada dalších takových pozvání a zaslíbení. Apoštol Pavel píše: „*Jestliže jsme s ním sjednoceni, protože máme účast na jeho smrti, jistě budeme mít účast i na jeho zmrtvýchvstání*“ (Ř 6,5). Podobně: „*A jsme-li děti, tedy i dědicové - dědicové Boží, spoludědicové Kristovi; trpíme-li spolu s ním, budeme spolu s ním účastni Boží slávy*“ (Ř 8,17).

O tom, že utrpení patří k základní výbavě Kristova učedníka nás ujišťuje svatý Pavel na mnoha místech svých listů. Podívejme se alespoň na dvě taková místa z listu, o kterém sám autor píše: „*Psal jsem ve veliké tísněnosti a se sevřeným srdcem, s mnohými slzami - ne proto, abyste byli zarmoucení, ale abyste poznali, jak velká je má láska k vám*“ (2K 2,4). Dále zde Pavel píše: „*Bůh, který řekl 'ze tmy ať zazáří světlo', osvětlil naše srdce, aby nám dal poznat světlo své slávy ve tváři Kristově. Tento poklad máme však v hliněných nádobách, aby bylo patrné, že tato nesmírná moc je Boží a není z nás. Na všech stranách jsme tísněni, ale nejsme zahrnutí do úzkých; jsme bezradní, ale nejsme v koncích; jsme pronásledováni, ale nejsme opuštěni; jsme sráženi k zemi, ale nejsme poraženi. Stále nosíme na sobě znamení Ježíšovy smrti, aby i život Ježíšův byl na nás zjeven. Vždyť my, pokud žijeme, jsme pro Ježíše stále vydáváni na smrt, aby byl na našem smrtelném těle zjeven i Ježíšův život*“ (2K 4,6-11).

A pak, když nadiktuje svému písaři tu nádhernou 5. kapitolu o tom, jak nás Bůh prosí, abychom se šli s ním smířit, se opět vrací k tomuto tématu: „*Ve všem se prokazujeme jako Boží služebníci, v mnohé vytrvalosti, v souženích, tísně, úzkostech, pod ranami, v žalářích, nepokojích, vyčerpání, v bezesných nocích, v hladovění; prokazujeme se bezúhonností, poznáním, trpělivostí, dobrotivostí, Duchem svatým, nepředstíranou láskou, slovem pravdy, mocí Boží. Jsme vyzbrojeni spravedlností k útoku i k obraně, procházíme slávou i pohanou, zlou i dobrou pověstí; mají nás za svědce, a přece mluvíme pravdu; jsme neznámí, a přece o nás všichni vědí; umíráme - a hle, jsme naživu; jsme týráni, a přece nejsme vydáni smrti; máme proč se rmoutit, a přece se stále radujeme; jsme chudí, a přece mnohé obohacujeme; nic nemáme, a přece nám patří vše*“ (2K 6,4-10).

Náš postoj k utrpení, které prožíváme, je svým způsobem měřítkem našeho postoje k Ježíši Kristu, naší ochoty spolupracovat s ním na spásu světa. Promysleme si, jak by bylo krásné slyšet jednou od Ježíše slova, která pronesl při Poslední večeři ke svým učedníkům: „*A vy jste ti, kdo se mnou v mých zkouškách vytrvali. Já vám uděluji království, jako je můj Otec udělil mně, ...*“ (Lk 22,28n). Kéž bychom tato slova v tom rozhodujícím okamžiku uslyšeli.

Pane Ježíši Kriste, děkuji Ti za to vše krásné a dobré, cos mi dal prožít.

Dík za rodinu, do které jsem se ze Tvé vůle narodil.

Dík za výchovu, kterou jsem dostal.

Dík za manželku a za děti, které jsi svěřil do naší péče.

Dík za vzdělání, za zaměstnání, za lidi, které jsi mi přivedl do mého života. Za přátele, za kněze, za učitele a za všechny, kdo přispívali k mému vzdělání.

Dík za chvíle radosti, které jsem prožíval ve své rodině, ve škole, v zaměstnání, v rodinách svých dětí, ve své farnosti.

Dík za dobré knihy, filmy, divadla, přednášky, za to, že žiji v kulturním prostředí.

Dík za přírodu, za slunce, za vodu, za všechny radosti, které mi poskytl pobyt v přírodě.

Dík za to, že ve všem tom, za co jsem Ti vděčen, mi dáváš poznat sebe, svoji lásku a péči, kterou nás neustále zahrnuješ.

Dík, že smím žít s Tebou, že se mi dáváš ve Slově i v Eucharistii, ve svátostech i v modlitbě.

Dík, že pro Tvoji milost smím současně se svatým Pavlem říkat: „Jsem si jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu“ (Ř 8,38n).